

พื้นที่สีเขียวเพื่อเป็นแหล่งกักเก็บดูดซับคาร์บอน รูปแบบการปรับตัวโดยชุมชน

พื้นที่สีเขียวเพื่อเป็นแหล่งกักเก็บดูดซับคาร์บอนรูปแบบการปรับตัวโดยชุมชน

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ที่นับวันจะชัดเจนขึ้นกับสังคม ไม่ว่าจะเป็นในส่วน
ของความเข้าใจที่เริ่มมีการพูดคุยและศึกษามากขึ้น ในส่วนของปรากฏการณ์ที่ชัดเจนในระยะหลัง ซึ่งเกิดขึ้นทั่วโลก
รวมถึงในส่วนของประเทศไทยไม่ว่าจะเป็นความคลาดเคลื่อนของฤดูกาล ความถี่และความรุนแรงมากขึ้นของภัย
พิบัติทางธรรมชาติ ความผันผวนของอุณหภูมิ เป็นต้น ซึ่งล้วนแล้วมีผลกระทบต่อคนและชุมชนอย่างมาก
โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศไทยที่เป็นชุมชนเกษตรกรรมและพึ่งพิงธรรมชาติเป็นหลัก จากนั้นไปการเรียนรู้ไปสู่
การตระหนักถึงการตั้งรับปรับตัวเพื่อลดความเสียหายและสร้างความมั่นคงในวิถีชีวิต รวมทั้งการลดการปล่อย
เป็นแนวทางที่สำคัญ

การแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศหรือการแก้ปัญหาโลกร้อนนั้นมีความพยายามหลากหลายวิธี ที่ผ่านมามีส่วนใหญ่อคือการเรียกร้องให้ประเทศอุตสาหกรรม หรือประเทศขนาดใหญ่เป็นเจ้าภาพหลัก ในการแก้ปัญหา ทั้งที่จริงแล้วนั้นทุกภาคส่วนคือกลไกที่จะต้องร่วมแก้ปัญหาาร่วมกัน ทั้งในส่วนการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและการตั้งรับปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งต้องเป็นกิจกรรมที่เกิดรูปธรรมที่นำไปสู่การแก้ปัญหาและสร้างความยั่งยืน ที่ต้องมากกว่าการรณรงค์ปิดไฟหรือการใช้ถุงผ้าเท่านั้น การลดการปล่อยและการปรับตัวที่ทำได้ในระดับครัวเรือนและชุมชนเป็นทิศทางที่สำคัญ เพื่อให้เกิดรูปธรรมการทำงานให้เกิดการตระหนักรู้ในระดับพื้นที่ ขยายแนวคิดในแนวราบสู่ชุมชนให้เต็มพื้นที่ ควบคู่กับการแก้ปัญหาในระดับนโยบายและระดับนานาชาติ ที่เป็นภาระหลักของภาครัฐ

การพัฒนาแนวคิดเพื่อให้ชุมชนมีส่วนในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในระดับชุมชน การพัฒนาการลดการใช้พลังงานด้วยการเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้พลังงานในครัวเรือนที่สอดคล้องกับการดำเนินชีวิต ควบคู่กับการพัฒนาพื้นที่สีเขียวพื้นที่ดูดซับกักเก็บคาร์บอน ในรูปแบบการพัฒนาป่าชุมชน, ป่าธรรมชาติ, ที่สาธารณะรวมทั้งปลูกในครัวเรือนในรูปแบบป่าครอบครัว นอกจากเป็นการสร้างแหล่งกักเก็บคาร์บอนของชุมชนแล้ว ยังเป็นการแหล่งอาหารของครอบครัวส่วนหนึ่งและแหล่งอาหารของชุมชน และยังเป็นแหล่งกระจายพันธุ์กรรมท้องถิ่นได้อีกทางหนึ่ง ซึ่งนำไปสู่ความร่วมมือที่เป็นรูปธรรมในการแก้ปัญหาที่ทุกคนมีส่วนร่วมรับผิดชอบร่วมกันในระดับชุมชน ที่ได้ดำเนินกิจกรรมลดโลกร้อนที่คำนึงถึงวิถีชีวิตชุมชน

การสร้างพื้นที่สีเขียวในระดับชุมชนนั้น เป็นเรื่องสำคัญซึ่งเป็นหนึ่งในแนวทางในการแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่เป็นรูปธรรม คนในชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ เช่น การดูแลป่าทั้งในส่วนของป่าธรรมชาติ ป่าชุมชนที่คนในชุมชนร่วมกันดูแล ดูแลป่าเพื่อให้เป็นแหล่งกักเก็บคาร์บอนของชุมชน ผ่านการทำงานหลายรูปแบบทั้งในส่วนการปลูกต้นไม้ ทั้งไม้กินได้และไม่ใช้สอย ปลูกอย่างต่อเนื่องและเพิ่มความหลากหลายทางพันธุกรรมอย่างต่อเนื่องทุกปีในช่วงฤดูฝน รวมถึงการร่วมกันดูแลป่าที่ปลูกเพื่อป้องกันไฟป่าในฤดูแล้ง คนในชุมชนร่วมกันทำแนวป้องกันไฟเป็นการป้องกันและลดความเสียหายที่อาจเกิดจากไฟป่าในพื้นที่สีเขียวที่ชุมชนดูแล ก่อเกิดป่าที่มีความอุดมสมบูรณ์ เป็นพื้นที่สร้างความมั่นคงทางอาหาร และยังช่วยลดโลกร้อนที่มาจากความร่วมมือกันของคนในชุมชน เป็นอีกหนึ่งรูปธรรมที่ควรขยายแนวคิดสู่ชุมชนอื่นๆ เพื่อช่วยกันสร้างพื้นที่สีเขียวเพื่อลดโลกร้อน กรณีชมรมพิทักษ์ธรรมชาติ(คนกับป่า) จังหวัดสมุทรสงคราม ครอบครัวสร้างโลกเย็นตำบล

บางชั้นแตก ร่วมกับหน่วยงาน ผู้นำท้องที่ผู้นำท้องถิ่น เด็กและเยาวชนในตำบล ร่วมกันปลูกป่าที่ป่า ซึ่งจากการทำกิจกรรมเช่นนี้อย่างต่อเนื่องส่งผลให้คนในตำบลบางชั้นแตกได้มีพื้นที่สีเขียวที่สมบูรณ์อยู่กับชุมชนและส่งต่อไปสู่รุ่นลูกรุ่นหลานต่อไป

จากการพัฒนาพื้นที่สีเขียวในระดับชุมชน การตระหนักถึงการเพิ่มความหลากหลายทางพันธุกรรมและการสร้างแหล่งอาหารในระดับครัวเรือนในรูปแบบป่าครอบครัวก็เป็นอีกแนวทางหนึ่งในความพยายามสร้างการกิจกรรมการแก้ปัญหาโลกร้อน ที่ลงลึกไปถึงการตั้งรับปรับตัวในระดับครัวเรือนผ่านการขยายเครือข่าย “ครอบครัวสร้างโลกเย็นในพื้นที่ตำบลบางชั้นแตก” สมาชิกมีการพูดคุยกันถึงโลกที่เปลี่ยนไป การแสวงหาแนวทางในการอยู่กับโลกที่เปลี่ยนไป โดยการช่วยกันลงมือทำทันที มากกว่าการเรียกร้องให้ภาคส่วนอื่นๆแก้ปัญหาเพียงอย่างเดียว ครอบครัวสร้างโลกเย็นเน้นการสร้างพื้นที่สีเขียวในระดับครัวเรือน การขยายแปลงปลูกไม้ การเพิ่มพันธุกรรมในแปลงให้มีความหลากหลายทั้งพืชกินได้และไม่ใช้สอย ซึ่งนอกจากแปลงในครัวเรือนตนเองแล้ว ยังมีการเพาะพันธุ์พืชไว้เพื่อแลกเปลี่ยนกันในเครือข่าย ทำให้เกิดการกระจายพันธุ์ที่ขยายพื้นที่ออกไป

ครอบครัวสร้างโลกเย็นที่นอกจากเน้นการพัฒนาครอบครัวของตนเองแล้ว การสร้างพื้นที่สีเขียวในพื้นที่สาธารณะในชุมชนด้วยอีกทางหนึ่ง เช่น การปลูกต้นไม้บริเวณริมถนน ริมคลองสาธารณะ ที่สาธารณะของชุมชนที่มีทั้งปลูกพืชกินได้และไม้ยืนต้น ที่เป็นได้ทั้งแหล่งอาหาร การให้ร่มเงา การนำไม้ไปใช้ประโยชน์และเก็บแหล่งกักเก็บคาร์บอนของชุมชน กรณี บ้านคลองจั่น หมู่ 5 ตำบลบางชันแตก อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม ชาวบ้านในพื้นที่สร้างโลกเย็นได้ร่วมกันปลูกต้นไม้หลายชนิด บริเวณริมคลองสาธารณะ และริมถนนเข้าศาลาประชาคมหมู่ 5 และได้แบ่งต้นไม้ที่เหลือไปปลูกที่บ้านของตนเอง ซึ่งชนิดของพันธุ์ไม้จะมีความแตกต่างกันไปตามความต้องการของสมาชิกแต่ละคน หากต้นไม้ชนิดนั้นโตขึ้นสามารถขยายพันธุ์ได้สมาชิกก็จะมี การนำมาแบ่งปันและแลกเปลี่ยนกับครอบครัวอื่น ๆต่อไป

การสร้างความตระหนักและความเข้าใจการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเพื่อแสวงหา ทิศทางในการปรับตัว ทั้งในมิติการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก การใช้ทรัพยากรและพลังงานอย่างคุ้มค่าควบคู่ ไปกับการพัฒนารูปแบบและเครื่องมือในการตั้งรับปรับตัวในระดับครอบครัวและชุมชน นำไปสู่การสรุปบทเรียน เพื่อการวางแผนร่วมกันในชุมชน และอีกส่วนหนึ่งคือการนำชุดบทเรียน ชุดประสบการณ์ที่ได้เผยแพร่ให้กับ สาธารณะไปเรียนรู้และขยายแนวคิด ขยายพื้นที่สีเขียวให้เพิ่มขึ้น เพื่อสร้างพื้นที่สีเขียวนำไปสู่การลดโลกร้อนที่ทุก คนได้มีส่วนร่วมในการลงมือทำร่วมกัน

ปัจจัยที่เป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้การสร้างพื้นที่สีเขียวได้นั้น คือ ความร่วมมือและร่วม ใจของคนในชุมชนที่ร่วมกัน “ลงมือทำทันที” จากความคิดความเชื่อที่ว่าอยากเห็นโลกเป็นอย่างไร เราก็ลงมือทำ ให้โลกเป็นเช่นนั้น ซึ่งนอกจากการลงมือทำในระดับชุมชนแล้วสมาชิกครอบครัวสร้างโลกเย็น ยังมีการร่วมพูดคุย ถึงแนวทางแก้ปัญหาโลกร้อนในระดับนโยบาย เพื่อเท่าทันสถานการณ์และรวบรวมชุดข้อเสนอจากชุมชนเพื่อ ผลักดันไปสู่การยอมรับทางนโยบายต่อไป

โลกร้อนที่แม้จะเป็นปรากฏการณ์ขนาดใหญ่ที่สร้างผลกระทบต่อทุกคนทั่วโลก ซึ่งแน่นอนการแก้ปัญหาต้องใช้เครื่องมือ ทรัพยากรมหาศาล แต่ก็ไม่สามารถปฏิเสธได้ว่ากลไกหรือความร่วมมือในระดับชุมชนที่ลุกขึ้นมาแก้ปัญหาโดยการลงมือทำจนก่อเกิดรูปธรรมในการแก้ปัญหาโลกร้อน เป็นกลไกสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการแก้ปัญหาในระยะยาว รวมถึงบทเรียนที่ได้จากการพัฒนารูปธรรมในระดับครอบครัว และชุมชนสามารถนำไปประยุกต์เพื่อสร้างแนวทางการตั้งรับปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของชุมชนได้ เพื่อศักยภาพในการอยู่กับโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างสมดุลและยั่งยืน บนฐานคิด “ครอบครัวสร้างโลกเย็น” จากการลงมือทำและพลังที่ยิ่งใหญ่ของชุมชน

(นายอภิรักษ์ พัฒนาการพนิช)

นายก อบต.บางขันแตก

